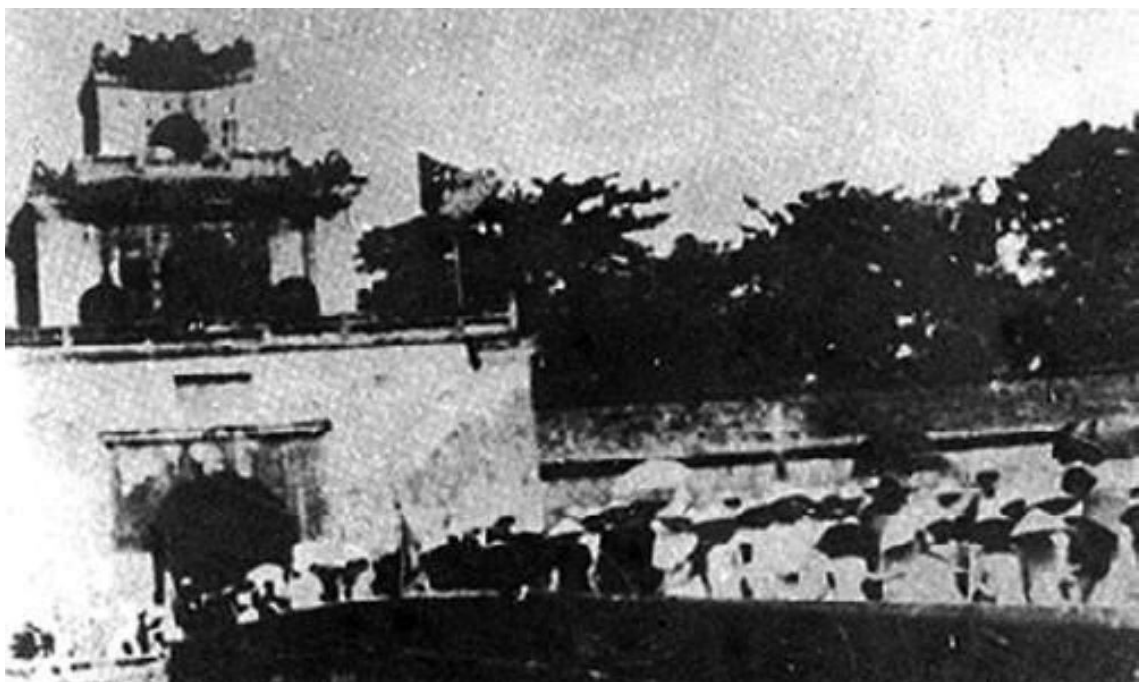

Ngày 23/8/1945: Cố đô Huế giành chính quyền về tay nhân dân

07:22 23/08/2025

Ngày 23/8/1945, sức mạnh cách mạng áp đảo trên cả nước, Cố đô Huế giành chính quyền về tay nhân dân.

Nhân dân Thừa Thiên-Huế tham gia giành chính quyền và kéo vào cửa Thượng Tứ ngày 23/8/1945, ngày cách mạng thắng lợi tại Huế. (Ảnh: Tư liệu TTXVN)

Tại Hải Phòng, Ủy ban Khởi nghĩa Hải Phòng quyết định lấy ngày 23/8 là ngày khởi nghĩa. Mờ sáng, hàng chục vạn quần chúng vũ trang giương cao cờ đỏ sao vàng như những dòng thác lớn đổ về quảng trường Nhà hát Lớn.

Đúng 10 giờ, cuộc mít-tinh trọng thể được bắt đầu, một lá cờ đỏ sao vàng cỡ lớn được kéo lên. Đồng chí Vũ Quốc Uy thay mặt Ủy ban Khởi nghĩa thành phố tuyên bố xóa bỏ chính quyền tay sai phát xít Nhật, thành lập Ủy ban Cách mạng lâm thời Hải Phòng.

Sau cuộc mít-tinh, hơn mười vạn quần chúng tràn xuống đường tuần hành thị uy. Cùng với cuộc tuần hành biểu dương lực lượng, cán bộ và lực lượng tự vệ tỏa đi tiếp quản Trại bảo an ninh, Tòa thị chính, Sở Cảnh sát, Sở Liêm phóng và các công sở trong thành phố.

Tại Huế, Ủy ban Khởi nghĩa Thừa Thiên-Huế đã nhận được thông tin nội các Trần Trọng Kim sẽ tổ chức một cuộc biểu tình vào ngày 23/8 để hoan nghênh việc “thu hồi” Nam Kỳ vào “Tổ quốc Việt Nam”, Ủy ban Khởi nghĩa Thừa Thiên quyết định chớp thời cơ để giành chính quyền vào ngày 23/8.

Chiều 23/8/1945, hàng vạn người dân Huế và các lực lượng kéo về sân vận động Huế. (Ảnh tư liệu/VOV)

Từ sáng ngày 23/8, cả thành phố Huế rực rỡ cờ đỏ sao vàng, các công sở cuối cùng của chính phủ bù nhìn bị chiếm giữ. Vào 16 giờ cùng ngày, 150.000 nhân dân Huế có mặt tại sân vận động trung tâm kinh thành Huế, tạo thành một cuộc mít-tinh khổng lồ. Đồng chí Tố Hữu đọc diễn văn chào mừng khởi nghĩa thắng lợi. Tiếng hò reo vang động một góc trời. Huế đỏ lửa trong những ngày tháng 8 lịch sử, chiến thắng về tay dân ta nhanh chóng và không đổ máu.

Đến đêm, Bảo Đại nhận được điện của Ủy ban Dân tộc giải phóng Việt Nam từ Hà Nội điện vào yêu cầu nhà vua chính thức tuyên bố thoái vị. Khởi nghĩa thắng lợi ở Huế tượng trưng cho sự chấm dứt chế độ phong kiến hàng nghìn năm trên đất nước ta.

Thắng lợi ở Huế tạo động lực to lớn để các tỉnh miền trung khác tiếp tục khởi nghĩa. Tại Quảng Bình, 8 giờ sáng, một cuộc mít-tinh trọng thể đã diễn ra ở trung tâm tỉnh lỵ Đồng Hới.

Trước hàng vạn nhân dân tham dự mít-tinh, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Quảng Bình đã ra mắt và tuyên bố xóa bỏ chế độ phong kiến bù nhìn thân Nhật từ tỉnh xuống làng; xóa bỏ mọi thứ thuế vô lý do chế độ đó đặt ra và tuyên bố những chính sách mới của Việt Minh. Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời đã kêu gọi mọi tầng lớp nhân dân đoàn kết xây dựng chính quyền, xây dựng cuộc sống mới.

Vua Bảo Đại, vị vua cuối cùng của chế độ phong kiến đã tồn tại hàng ngàn năm ở Việt Nam, vào chiều 30/8/1945 thoái vị, mở ra một trang sử mới của dân tộc. (Ảnh tư liệu/VOV)

Tại Quảng Trị, 1 giờ sáng, các đơn vị vũ trang đột nhập thị xã tỉnh lỵ, chiếm lĩnh tất cả các vị trí, trận địa đã được phân công. Các lực lượng biểu tình thị uy từ nhiều hướng rầm rộ tiến vào thị xã Quảng Trị. Được sự bảo vệ của các đội tự vệ và các đội vũ trang, lực lượng cách mạng đã vào hết trong thị xã, chuyển sang tuần hành thị uy với một biển người, băng cờ, khẩu hiệu, khí thế hùng dũng, hiên ngang. 5 giờ sáng, lá cờ đỏ sao vàng tung bay trên dinh tỉnh trưởng Quảng Trị (tức tòa công sứ Pháp). 9 giờ sáng, cuộc mít-tinh lớn được tổ chức ngay trước tòa công sứ Pháp với hàng ngàn quần chúng nhân dân tham gia.

Tại đây, thay mặt Ủy ban Khởi nghĩa tỉnh, đồng chí Trần Hữu Dực trình trọng tuyên bố: Xóa bỏ chính quyền cũ, thành lập chính quyền cách mạng. 12 giờ, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời tỉnh Quảng Trị ra Quân lệnh số 2 với nội dung: Mở cuộc đăng ký tuyển quân cấp tốc thành lập chi đội giải phóng quân với 1.500 chiến sĩ kể cả một số đơn vị trực thuộc như thông tin, quân y, quân

nhu...

Thực hiện Quân lệnh số 2, hàng nghìn thanh niên khắp nơi trong tỉnh đã đăng ký nhập ngũ, từ đó, chi đội giải phóng quân đầu tiên mang tên Nguyễn Thiện Thuật ra đời với 1.500 quân, đây là đơn vị chủ lực đầu tiên của tỉnh Quảng Trị.

Tại Nam Kỳ, Việt Minh vận động nhân dân tẩy chay cuộc biểu tình đón Nguyễn Văn Sâm vào Nam Kỳ để nhậm chức Khâm sai do chính quyền bù nhìn - “Mặt trận quốc gia thống nhất” tổ chức. Sau khi Tân An khởi nghĩa thành công nhanh gọn, quân Nhật không phản ứng, Hội nghị Xứ ủy mở rộng lập tức quyết định: “Tối 24 phát động khởi nghĩa giành chính quyền, ngày 25 huy động chừng một triệu nhân dân nội, ngoại thành và các tỉnh lân cận, chủ yếu là Gia Định, Chợ Lớn, có cả Tân An, Biên Hòa, Thủ Dầu Một và đoàn các tỉnh lên dự để rút kinh nghiệm và lãnh chỉ thị mới, tất cả làm tổng biểu tình vũ trang xem như hoàn thành việc giành chính quyền ở Thủ phủ miền nam”.

Theo Báo Nhân Dân